

IN DE STAL
EEN KERSTBUNDEL

SCHOLTEN UITGEVERIJ

IN DE STAL
EEN KERSTBUNDEL

SCHOLTEN UITGEVERIJ

In de stal - een kerstbundel

Cees Smit, Ans Heij, Kirsten Alting, Leo Heuvelman, Gertruud Bakker, Mirjam Karssen, Mirjam Kooijman

© 2018 Scholten Uitgeverij BV
Burgemeester Drijbersingel 25-c
8021 DA Zwolle
info@scholtenuitgeverij.nl
www.scholtenuitgeverij.nl

Omslagontwerp & Binnenwerk: New Season
Redacteur: Jan Meints
Drukwerk: Drukcase te Zwolle
Eerste druk, oktober 2018
ISBN: 9789492959225
NUR: 713

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording or any other – except for brief quotations in printed reviews, without the prior written permission of the publisher.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord uitgever

5

De hereniging - Cees Smit

7

Immanuël - Ans Heij

13

Open huis - Kirsten Alting

15

In de donkere nacht - Leo Heuvelman

21

Maria, de moeder van Jezus - Gertruud Bakker

23

Stil van verwondering - Mirjam Karssen

29

Uitzending - Mirjam Kooijman

33

Bronvermelding - Onze auteurs

39

VOORWOORD UITGEVER

Beste lezer,

De kerstbundel *'In de stal'* geeft een goed beeld van de diverse boeken die Scholten Uitgeverij het afgelopen jaar heeft uitgebracht.

Op verzoek hebben een aantal auteurs een bijdrage voor deze bloemlezing geschreven.

Van andere schrijvers is een fragment uit hun laatst gepubliceerde werk opgenomen, dat betrekking heeft op het kerstverhaal.

Als uitgever ben ik dankbaar dat onze 'stal' een platform mag zijn voor zoveel mooie mensen en hun christelijke boodschap.

Alle zeven auteurs delen iets persoonlijks, iets bijzonders met u. Ieder op hun

eigen wijze – in onder meer een gedicht, overdenking en Bijbelstudie – getuigen zij van hun liefde voor God en hoe Hij getrouw is geweest in hun leven.

Met Kerst vieren wij de geboorte van Jezus Christus, een verhaal dat elk jaar weer harten raakt en mensen in beweging brengt.

Ik hoop dat ook de verhalen in deze bundel u inspireren en dat ze bijdragen aan het brengen van licht in deze wereld.

Een gezegend Kerstfeest gewenst, Cees Scholten
Zwolle, 2018

DE HERENIGING

Cees Smit

De regen klettert onafgebroken tegen de ramen. Gerlof is net bezig het kleine beetje vaat af te drogen en vult enkele minuten later het koffiezetapparaat met water en versgemalen bonen.

Jammer dat juist op kerstavond het weer zo'n naargeestige aanblik biedt. Twee dagen geleden, op de begrafenis van zijn vrouw Winny, scheen op het kerkhof nog volop de zon. De liefde van zijn leven was na een plotseling ziekbed van vier maanden een dag na haar zevenenzestigste verjaardag overleden. Haar wens om niet op haar geboortedag te sterven, was in vervulling gegaan. Gerlof had zijn meisje, zoals hij haar vaak liefdevol noemde, al die tijd thuis kunnen verzorgen en daar waren Winny en hij heel dankbaar voor. Op haar verjaardag waren hun drie zoons met hun schoondochters en zes kleinkinderen op bezoek geweest. Een voor één namen ze afscheid en had Winny voor hen gebeden.

‘Lieve Vader in de hemel, ik dank u voor alle mooie jaren die Gerlof en ik met onze kinderen, hun partners, onze kleinkinderen en vele anderen hebben mogen meemaken. U weet als geen ander hoeveel wij van elkaar hebben gehouden en nu voel ik dat ik op het punt sta om afscheid te moeten nemen om écht naar Uw huis te gaan. Het doet me verdriet dat ik nog niet wat langer van ons gezin mocht genieten, maar Uw wil geschiedde. Ik bid u vurig voor Uw leiding en nabijheid voor ons gezin in de komende, moeilijke tijd. Geeft U hen de kracht om het gemis van mij straks te kunnen dragen. Uit de grond van mijn hart dank ik U voor alles wat we in dit leven met elkaar mochten delen.’

Die laatste woorden waren nauwelijks verstaanbaar en Gerlof voelt opnieuw tranen in zijn ogen opkomen bij de gedachte aan dit bijzondere moment. Daarna las hij op verzoek van Winny het kerstverhaal uit de Bijbel voor. Even later brandden er twaalf kaarsen op tafel, die door hun zoons, schoondochters en kleinkinderen waren ontstoken. Tijdens de broodmaaltijd hadden ze tussendoor kerstliederen gezongen. Wat een warm en onvergetelijk afscheid was dat geweest.

Gerlof staart naar buiten en opeens ziet hij een vrouw onder een paraplu het kiezelpad naar zijn voordeur oplopen.

‘Dag, Gerlof, mag ik binnenkomen?’ klinkt onmiskenbaar de stem van zijn zusje Marianne, die hij in bijna veertig jaar niet heeft gesproken en gezien.

Als bij donderslag hakkelt hij: ‘Maar natuurlijk, Marianne, kom toch snel binnen.’ In de gang omklemmen hun armen elkaar minutenlang en vloeien er vele tranen. Onder het genot van verse koffie met een appelpuntje raken broer en zus het volgende uur niet uitgepraat.

Marianne verliet op vijftientigjarige leeftijd Nederland. Een heftige ruzie met haar ouders vanwege de buitenlandse partnerkeuze van Marianne was de

aanleiding geweest. Jammer genoeg kwam het nooit meer goed en ook het contact tussen broer en zus was beperkt gebleven tot slechts enkele keren. Nu zit ze hier tegenover hem!

Gerlof wist dat Marianne in Nieuw-Zeeland was getrouwd en daarna kreeg hij bericht over de geboorte van hun dochtertje Dusty. Zo hoorde Gerlof twee jaar later voor het laatst dat vanwege de vroege, gecompliceerde geboorte Dusty nooit zou kunnen lopen. Al die jaren had Marianne de opvoeding alleen voor haar rekening genomen omdat haar man haar drie jaar na de geboorte in de steek had gelaten. Van de ene op de andere dag was hij met de noorderzon vertrokken. Zonder iemand iets te laten weten, verhuisde ze naar een parterrewoning en had al die tijd een hard leven gekend om haar hoofd boven water te houden, zo hoort Gerlof vanavond. Een half jaar geleden kreeg ze een mokerslag te verwerken. Dusty overleed aan de gevolgen van een aanrijding door een dronken automobilist. Volkomen gedesillusioneerd verkocht ze vier maanden later haar huis met inboedel en regelde alle financiële zaken. Geëmotioneerd nam ze afscheid van vrienden, burens en boekte een vliegticket enkele reis Schiphol. Drie dagen na aankomst kocht ze een gemeubileerd appartement in Sleen en wilde Gerlof gaan bezoeken toen ze plotseling de overlijdensadvertentie van Winny in de plaatselijke krant las. Om nog niet voor meer emoties te zorgen, vermeed ze bewust de begrafenis.

Gerlof blikt naar de Friese staartklok aan de muur.

‘Over een half uurtje begint de kerstnachtdienst. Ik vind het zó fijn als je met me meegaat.’

‘Heel graag, Gerlof, ik heb zo’n drang naar nieuwe inspiratie van Jezus Christus. De rugtas die ik al die jaren heb meegetorst, was vaak zo loodzwaar. Voor kerkbezoek nam ik bijna nooit meer tijd.’

De regen is opgehouden en hand in hand lopen ze zwiingend naar de kerk, ieder met hun eigen gedachten. Wordt dit dan een nieuw begin tussen broer en zus waar beiden zo naar uitzien?

In de bomvolle kerk is het behaaglijk warm. Gerlof merkt op dat veel bekenden hem met opgetrokken wenkbrauwen aanstaren met die onbekende vrouw naast zich. Even later spreekt de jonge dominee Veldkamp met passie over de geboorte van Jezus Christus.

‘Over de aankondiging van de Messias wordt op kerstavond eigenlijk niet zoveel gesproken. Graag vertel ik u beknopt wat er staat in Lucas hoofdstuk 1, de verzen 26 tot 38. De nieuwe Bijbelvertaling leert ons dat God in de zesde maand de engel Gabriël naar Nazareth zendt naar een meisje dat was uitgehuwelijkt aan een man die Jozef heet, een afstammeling van David. Dat meisje nu is Maria en zij krijgt te horen dat God haar heeft uitverkoren om een zoon te baren die zij Jezus moet noemen. Echter Maria vraagt zich af hoe zoiets kan gebeuren omdat ze nog nooit gemeenschap met een man heeft gehad. Geruststellend laat Gabriël haar weten dat de Heilige Geest over haar zal komen en de kracht van de Allerhoogste haar als een schaduw zal bedekken. Daarop zegt Maria dat ze de Heer met heel haar hart wil dienen, waarna Gabriël vertrekt.’

Daarna leest Veldkamp de bekende tekst uit de Bijbel van Lucas hoofdstuk 2, de verzen 1 tot 22, over de geboorte van Jezus in een stal en de engelen die in het veld zingen voor een aantal herders. Er valt een diepe stilte in de kerk, want het enige wat Veldkamp doet is langdurig rondkijken naar de mensen van zijn parochie.

‘Weet u, als ik naar een aantal van u kijk die hun partner hebben verloren, wil ik zeggen dat het eigenlijke doel van het leven het ‘tijdelijke nu’ overstijgt. In die kerstnacht is Jezus geboren, later gekruisigd en opgestaan en opgestegen naar de hemel om voor ons een eeuwige plaats te bereiden. God bepaalt wanneer het tijd

is om onze geest op te laten stijgen. Wij vinden dat moment altijd te vroeg. Zelf ben ik er honderd procent van overtuigd, dat God nimmer een fout maakt, hoe ongelooflijk het soms ook mag klinken.'

Gerlof en Marianne kijken elkaar heel even aan en knijpen in elkaars hand.

Na afloop van de kerkdienst vertelt Gerlof tot zijn grote vreugde aan velen dat zijn zus Marianne is teruggekomen naar Nederland om hier de herfstdagen van haar leven te slijten. Er wordt gezoend, vele handen geschud en afspraken gemaakt voor een bezoek later.

Die nacht lopen boer en zus met een superblij gevoel naar huis. Onderweg blijft Gerlof even stilstaan en tuurt naar de hemel.

'Zie jij ook zoveel sterren stralend aan de hemel staan, Marianne?' vraagt hij met trillende stem.

Fluisterend zegt ze met een warme stem: 'Jazeker, ik zie ze ook. Dat is absoluut het teken van boven vanwege onze hereniging.'

Kordaat steekt ze haar arm door die van haar broer en samen kuieren ze met een gelukzalig gevoel huiswaarts.

IMMANUËL

Ans Heij

Mijn naam is Immanuël, *God met ons*.
Mijn naam geeft Mijn verlangen weer:
Ik wil bij je zijn,
betrokken zijn bij heel jouw leven,
en Mijn leven met je delen.

Daarom verliet Ik Mijn hemelse positie,
Ik gaf Mijn heerlijkheid op om als baby geboren te worden in een stal.
Ik werd mens, zoals jij.
Met al het lijden ben Ik vertrouwd;
Als geen ander weet Ik hoe strijd en verdriet een schaduw leggen op je leven.
Mijn weg ging van de stal naar het kruis waar Ik voor je stierf,
om voor jou de weg te openen naar het hart van Mijn Vader.

Immanuël, God in jou!
Voor Mij was er geen plaats in een herberg.
Is er in jouw leven wél plaats voor Mij?
Mag Ik bij je binnenkomen, en geboren worden in je hart,
en jou het wonder aanbieden van een nieuwe geboorte?
Mag Ik komen in jouw leegte, om jou te vullen met Mijn aanwezigheid?
Ik kom niet als een kindje, hulpeloos en klein,
maar als de machtige Verlosser,
en Ik geef jou Mijn krachtige hulp en redding.

Ik schijn met Mijn licht in jouw duisternis,
Ik verlicht je leven met Mijn liefde, vrede en vriendschap.
Ik geef jou Mijn overvloedige vergeving, Mijn bloed reinigt jou van alle zonden.
Mijn hartverwarmende liefde brengt genezing in iedere pijn.
Ik maak je leven nieuw,
je mag een mens zijn met Mijn goddelijke natuur,
en Mij elk moment met je meedragen in je hart.

Dat is Kerst,
Immanuël, Ik ben bij je, Ik leef in je,
Ik zal er altijd voor je zijn!

OPEN HUIS

Kirsten Alting

Eindelijk hebben we ons huis, dat al twee jaar te koop stond, kunnen verkopen. Over vijf weken moeten we er uit zijn. O jee, dat is al snel en we hebben nog geen nieuw huis. Dus ik knijp hem wel om eerlijk te zijn. We staan ingeschreven voor een huurwoning, maar omdat we niet in scheiding liggen krijgen we geen voorrang, ook al staan we straks met vier kinderen op straat. Nu hebben mijn ouders wel aangeboden dat we bij hen mogen intrekken, maar we hopen dat we nog een huisje kunnen vinden.

Desondanks zijn we de Heer zo dankbaar dat we ein-de-lijk dit huis kwijt zijn. Want het was een woning die we eigenlijk nooit hadden moeten kopen. Vijf jaar geleden zijn we bij een financieel adviseur geweest en volgens hem konden we nog wel twee ton meer aan hypotheek krijgen. Dat hebben we gelukkig niet gedaan, maar we zijn wel hoger gaan zitten qua hypotheek dan we eigenlijk op konden brengen. Een zogeheten woekerhypotheek. We zijn dus niet goed voorgelicht door

de financieel adviseur die achteraf gezien alleen maar aan zijn eigen portemonnee dacht in plaats van te kijken naar wat gezien onze situatie verstandig was. Daarnaast zijn Rob en ik zelf ook wel wat naïef geweest dat we klakkeloos die man vertrouwd hebben. Maar ja, als een financieel adviseur zegt dat je dit of dat kan, dan vertrouw je daar toch ook op?

Terwijl ik nog aan het herstellen ben van Jerusha's bevalling, onze jongste dochter, ben ik ondertussen wel druk bezig met het inpakken van dozen. Want die paar weken vliegen zo om. Waarom de koopster zo'n haast heeft weet ik niet. Het is een vrouw alleen en ze gaat er pas na de zomervakantie in. Hoe we ook geprobeerd hebben om de overdracht wat naar achter te rekken, ze wil per se dat het over een paar weken plaatsvindt.

Gelukkig vinden we last minute een huis dat we kunnen huren. Een ruime hoekwoning met een redelijke tuin eromheen, gelegen in een prachtige groene buurt van Assen. Het heeft zelfs een megagrote garage en het is vlakbij de straat waar ik geboren ben. Dat is wel een grappig detail. De voorgaande huurster laat alles voor ons liggen qua vloeren en we mogen zelfs haar koelkast en vriezer voor een symbolisch bedrag overnemen. Met mijn moeder en schoonmoeder maken we alles in het nieuwe huis schoon en verven gauw alle muren. Hup onze spullen erin en genieten maar. Wat een heerlijk huis.

Dat we nu een schuld overhouden van zestienduizend euro benauwd me wel hoor. We gaan de komende jaren zo zuinig mogelijk leven om zo snel mogelijk van deze schuld af te komen.

Doordat we geen auto meer hebben en omdat we de kinderbijslag gebruiken voor het aflossen, kunnen we zo'n duizend euro per drie maanden opzijleggen. Dus volgens onze berekening hebben we de schuld binnen drie jaar afgelost als we

ook het vakantiegeld en de eindejaarsuitkeringen meerekenen. Dat is ons streven. Hoe positief we er ook instaan, ik merk bij mezelf en Rob dat het ons niet in de koude kleren gaat zitten. Ik heb wat last van mijn lichaam, eigenlijk al sinds Jerusha's geboorte, maar bij Rob uit het zich anders. Hij is stil. Té stil. Zijn gedrag is anders dan normaal. Zoals laatst, hij moest Jerusha even verschonen en toen vielen er veel luiers op de grond. Hij was gewoon in paniek. Ook als we samen zijn wordt het hem snel wat te veel allemaal. Hij zit dan maar op een stoel naar buiten te staren en het lijkt alsof je niet tot hem doordringt. Het feit dat er op zijn werk geruchten gaan over ontslagrondes, helpt ook niet echt. Ik dring er bij Rob op aan om hulp te gaan zoeken, want hij is gewoon overspannen. Nog langer zo gaan werken en met name in zijn toestand op de weg rijden, is gewoon niet verantwoord meer. Hij weet soms niet eens meer hoe hij thuis is gekomen, zo afwezig is hij tijdens het autorijden. Nee, zoals hij nu is, is het niet vertrouwd om hem dagelijks naar Amsterdam of Utrecht te laten rijden.

Een paar dagen later gaat de telefoon. Het is zijn baas. Die wil weten hoe het is en wil graag even langskomen. Dat is aardig. Tuurlijk mag en kan dat. Een week later zit hij bij ons aan de keukentafel. Het is een fijn gesprek en we leggen uit dat Rob hulp heeft gezocht en dat zij hem gaan begeleiden en hoe wij denken dat het is gekomen dat Rob overspannen is. Dat dat mede komt door de dreigende ontslagen. 'Ontslagen? Geen sprake van! Er wordt helemaal niemand ontslagen,' zegt de baas stellig. Wow, dat is een hele geruststelling. Wij hadden het idee namelijk dat Robs baas die onlangs het bedrijf waar Rob werkt heeft overgenomen, van alle medewerkers uit het noorden van het land af wil. Zodat hij verder kan gaan met werknemers die in het midden van het land wonen en dus goedkoper zijn qua reiskosten. Maar wat een last valt er nu van Robs schouders dat zijn baas aangeeft dat er geen ontslagen gaan vallen.

Rob wil zijn goede wil tonen door zich beter te melden. Ik probeer hem er nog van te weerhouden want hij is nog lang niet beter. Van een burn-out of overspannen zijn ben je immers niet zomaar af. Maar hij is vastberaden. De baas is blij dat Rob weer aan het werk gaat over een paar dagen. Rob is altijd veel te goed voor zijn baas en hij zou wel wat meer om zichzelf mogen denken.

Hij gaat een paar dagen later dus weer aan het werk en lijkt tot mijn vreugde ook wat op te knappen. Lijkt... totdat er een brief op de mat ploft. Ik sta met de geopende brief in mijn handen verstijfd aan de grond terwijl de tranen over mijn wangen rollen. Een ontslagbrief... Hoe is dit mogelijk? En hoe moet ik dit aan Rob vertellen als hij vanavond thuiskomt? Ik zie de datum waarop het ontslag is aangevraagd. Exact de dag waarop Robs baas recht tegenover ons aan de keukentafel zat en ons plechtig beloofde dat er geen ontslagen zouden vallen. Wat een messteek onder de gordel is dit zeg. Hoe kunnen mensen zo liegen?

Voor Rob is dit zoals verwacht een genadeklap. Hij stort compleet in en de weken die volgen zijn loodzwaar voor ons allemaal.

We hebben het ontslag aangevochten, samen met de andere collega's die ook ontslagen zijn, maar zonder resultaat helaas. Zoals wij eerder al vermoedden, zijn alle jongens die uit het noorden van het land komen, ontslagen. Een smerige rotstreek die nog lang zijn bittere nasmaak zal houden. Maar we weten dat de Heer in alles bij ons is, en we kiezen ervoor om ook in deze situatie ons vertrouwen in Hem te stellen en bidden om herstel van Rob en om nieuw werk. Maar soms is het wel heel erg moeilijk om het vertrouwen te houden, omdat er weinig lijkt te veranderen.

Maar er is ook veel om voor te danken. We danken de Heer voor de plek die we gekregen hebben, want we genieten ondanks de situatie enorm van dit huis en van ons gezinnetje. Jerusha heeft ons gezin wel echt compleet gemaakt ervaren we.

Wat ben ik de Heer dankbaar voor dit meisje en voor deze mooie afsluiting van de periode van zwanger zijn en kindjes krijgen, want dat Jerusha de laatste is, dat is wel duidelijk.

We hebben zo mooi ons plan uitgestippeld met betrekking tot het aflossen van onze schuld, maar dan moeten er geen onverwachte rekeningen op de mat vallen. *'Heer, we brengen alles bij U zoals we altijd doen. Zo ook onze financiën. Ik zal deze rekeningen netjes betalen, zodat iedereen krijgt waar hij recht op heeft. Maar ik heb dan geen geld meer voor boodschappen. Hoe moet dit Heer? Ik moet mijn kinderen toch te eten kunnen geven?'*

Ik zit er gewoon zo doorheen. Altijd die stress over het rondkomen en elk dubbeltje omdraaien en juist nu het bijna kerst en oud en nieuw is. We hebben net vorige week een uitnodiging gedaan in de kerk dat we met oud en nieuw een 'open huis' bij ons thuis houden. Niemand hoeft met oud en nieuw alleen te zijn, daarom stellen we ons huis open en wie wil komen die komt. Dan moet ik toch ook wat aan de gasten kunnen aanbieden?

De kinderen zien aan me dat er wat is en ik krijg een dikke knuffel. Snel droog ik mijn tranen en ga met de kinderen gezellig een spelletje doen. Na het avondeten komt de oppas, want Rob en ik hebben een verjaardag vanavond. Het is een gezellige avond. Mijn ouders brengen ons naar huis. Bij thuiskomst staan er twee vuilniszakken voor de deur.

'Hé Rob, heb je de vuilnis niet even in de container gedaan toen we weggingen,' beschuldig ik hem. Maar Rob geeft aan van niets te weten. We stappen gauw uit de auto en gaan kijken. Tot onze verbazing is het geen afval, maar zitten de vuilniszakken vol met etenswaren. Geen kaartje of afzender erbij. Ik moet direct aan mijn gebed denken. *'Dank U Heer!'*

De volgende dag zit ik met de kinderen aan tafel en mijn ouders zijn ook nog bij ons. De deurbel gaat. Ik loop naar de deur, maar dat is gek, er staat niemand. Alleen een hele grote doos. Ik kijk nog even of ik echt niemand zie en loop dan met de doos naar binnen. Mijn ouders zijn net zo verbaasd als ik. We maken de doos open. Hij zit vol met kaas, vleeswaren, beschuit, broodbeleg, houdbare melk, huishoudartikelen en lekkere dingen.

‘Nou, als dit geen bemoediging van boven is,’ roep ik uit! Nu hebben we eten en drinken genoeg totdat we weer salaris hebben. Bovendien kan ik zelfs met kerst en met oud en nieuw onze gasten wat lekkers voorschotelen. *‘Dank U, dank U, dank U, Heer!’* Tegelijkertijd belijd ik aan God, dat ik zo kleingelovig ben geweest en zo in de rats gezeten heb hoe ik nu voor eten moest zorgen. Mijn vertrouwen in mensen heeft een hele diepe deuk opgelopen door wat de baas van Rob heeft gedaan, maar God stelt nooit teleur! Hij voorziet wanneer de nood het hoogst is! Dat is waar ik me aan vasthou!

(Fragment uit: God weeft goud door elk verhaal)

IN DE DONKERE NACHT

Leo Heuvelman

In de donkere nacht
schijnt een ster
door de wolken.
Is ons redding gebracht
die verlicht
alle volken.

Hoor daar zingt
een engelenkoor.
Het klinkt de
hemelen door.
Glorie het is vervuld.
God verzoend onze schuld.

. hope .

Leo Heuvelman

MARIA, DE MOEDER VAN JEZUS

Gertruud Bakker

In het boek 'Dochters van Eva, spiegel je aan vrouwen uit de bijbel' wordt nagedacht over hoe je een sterke vrouw kunt zijn zoals de Eeuwige het bedoeld heeft. Een aantal voorbeelden van sterke, aan God toegewijde vrouwen passeert daarin de revue.

*Mijn ziel prijst en looft de Heer,
mijn hart juicht om God, mijn redder:
hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste dienaar.
Alle geslachten zullen mij voortaan gelukkig prijzen,
ja, grote dingen heeft de Machtige voor mij gedaan,
heilig is zijn naam.
Barmhartig is hij, van geslacht op geslacht,
voor al wie hem vereert.*

*Hij toont zijn macht en de kracht van zijn arm
en drijft uiteen wie zich verheven wanen.
Heersers stoot hij van hun troon
en wie gering is geeft hij aanzien.
Wie honger heeft overlaadt hij met gaven,
maar rijken stuurt hij weg met lege handen.
Hij trekt zich het lot aan van Israël, zijn dienaar,
zoals hij aan onze voorouders heeft beloofd:
hij herinnert zich zijn barmhartigheid
jegens Abraham en zijn nageslacht,
tot in eeuwigheid.*

(Magnificat, Lofzang van Maria, Lukas 1: 46-55 Nieuwe vertaling)

De meest bezongen vrouw binnen de katholieke kerk is wel Maria. Lofzangen en gebeden tot Maria zijn er daar te over. Binnen het protestantisme echter lijkt het of ze de tekst, dat alle volken haar zalig zullen prijzen, uit hun systeem gewist hebben, want ze wordt daar vooral bekeken als ‘een soort draagmoeder’. Daarmee de angst weergevend van overdreven bewieroking en aanbidding voor deze bijzondere vrouw. Met deze laatste houding wordt haar onrecht aangedaan en krijgt ze niet de plek die ze verdient, terwijl ze natuurlijk ook geen godin is.

Maria's naam in het Hebreeuws is *Mirjam*. Er zijn meerdere uitleggingen wat haar naam kan betekenen: bittere (*mar*) zee (*yam*), *Mrie* (verzet) of *myrre*. De *myrre* olie wordt olie van vreugde genoemd in Psalm 45:7. Het is dus niet duidelijk wat de precieze betekenis van haar naam is.

Op jonge leeftijd kreeg deze jonge vrouw, waarschijnlijk was ze ongeveer veertien of vijftien jaar, het al zwaar te verduren. Ze werd zwanger, terwijl ze in ondertrouw was, door de Heilige Geest die haar overschaduwde.

Hoe kun je die boodschap met droge ogen kwijt aan ouders, schoonouders en familieleden. Maria die geen enkel bewijs kon overleggen dat ze onschuldig was. Zelfs Jozef geloofde haar in eerste instantie niet, want er moest een engel aan te pas komen in een droom die het hem uitlegde. Niemand anders heeft een engel op bezoek gehad en we zouden als gelovigen moeten toegeven dat dit verhaal niet erg geloofwaardig klinkt in de oren van de meeste mensen. Zou Jozef ooit getwijfeld hebben of hij die engel in zijn droom echt gezien had, of dat het toch inbeelding was geweest? Soms kunnen we vaak zo twijfelen of God echt wel gesproken heeft. Zelfs de joodse gelovigen (die niet in Jezus geloven) anno 2018 zeggen nog steeds dat onbevleete ontvangenis een fabeltje is. De Talmoed is niet misselijk over Maria en beschrijft haar, hoe triest ook, als een prostituee¹. Hoe moeilijk moet het dus voor Maria geweest zijn om deze veroordeling en afkeuring te hebben gevoeld van familie of een hele natie. Er zou een bruiloft plaatsvinden waar ze zou trouwen met Jozef, een prachtig vooruitzicht, en dat plaatje werd verstoord door God. Jozef nam haar bij zich in huis, wat zo goed als betekende dat er helemaal geen mooie bruiloft meer plaats heeft gevonden. Ze is niet met veel muziek opgehaald door Jozef bij haar ouders en onder hoorngeschal de trouwzaal in gedragen. God verstoorde haar sprookje. Ze is in ondertrouw geweest en heeft onder de baldakijn (*chupa*) gestaan, maar het tweede deel van de bruiloft is haar naar alle waarschijnlijkheid onthouden, want er staat dat Jozef haar bij zich in huis nam. Haar omgeving heeft

1 Sanhedrin 106a, Yebamoth 49b.

zich vast afgevraagd hoe het toch precies in elkaar stak. Was Jozef wel de vader en heeft hij een voorproefje op het huwelijk genomen of had Maria misschien een scheve schaats gereden? De rest van hun leven zouden ze samen de schande moeten dragen zonder dat ze schuldig waren. Ze beviel niet in een mooie steriele kamer met vroedvrouw maar ergens in een soort ‘stal’² met Jozef wat bepaald geen benijdenswaardige situatie was.

Jezus wordt in Johannes 8:41 (HSV) de zoon van een prostituee genoemd, een directe beschuldiging naar Maria. Jefta wordt in Richteren 1 ook de zoon van een hoer genoemd en daardoor weggejaagd door zijn broers. Ook David werd als een zoon uit hoererie van zijn moeder gezien. Dit wordt beschreven in de ‘*Yalkut HaMachiri*’ en ‘*Sefer HaTodaah*’. Dat is ook de reden dat hij niet gerekend werd onder de zonen van Isai. De profeet vraagt namelijk uitdrukkelijk of er nog andere jongens zijn en niet andere zonen. Jezus krijgt dus in Johannes 8 een ernstige beschuldiging naar Zijn hoofd die Jezus weerlegde door te zeggen dat Hij uit God geboren was. Toch door de omgeving werd Jezus, door zijn geboorte uit ‘een buitenechtelijke relatie’ door de rabbijnen als een bastaard gezien wat natuurlijk onterecht was. De bijbel geeft aan dat bastaards worden geboren uit incestueuze relaties doch de rabbijnen in al hun ijver hebben het aangevuld met buitenechtelijke relaties. In Deuteronomium 23:2 staat dat de bastaard niet in de gemeente van de Heer mag komen. Zij zijn buitenstaanders en het Hebreeuwse woord voor bastaard is *mamzer*, waar ook het woordje vreemdeling (*zar*) in zit.

2 De plek waar ze bevallen is heet de Migdal-Eder (schaapstoren). De herder van Israël, wiens naam een machtige toren, een schuilplaats is, wordt te midden van herders en schapen geboren. Bron: Genesis 35:21, Micha 4:8 en Genesis 35: 8-22.

Jezus, onze priester en Hogepriester was een vreemdeling in de ogen van Zijn broers en volk. De plek waar Hij zich het meest bevond was het gebedsplein van de heidenen (vreemdelingen) wat Hij op een dag schoonveegde van alle verkopers die daar hun plek hadden ingenomen. De joodse gelovigen toonden op dat moment totaal geen respect voor de vreemdelingen uit de volken die daar kwamen bidden en hadden er een marktplaats van gemaakt. Hij vervult daarbij ook de profetie uit Zacharia 9:10-11. 'Hij zal vrede verkondigen onder de heidenvolken'.

Jezus werd gezien als een vreemdeling en ging met buitenstaanders en vreemdelingen om. Maria's hart werd hierin zwaar op de proef gesteld, toen ze moest ervaren dat haar kind als bastaard werd gezien. Ook Zijn broers hadden weinig met Hem op en bekeken Hem waarschijnlijk op die manier (Johannes 7:5). Het zwaard sneed niet alleen door Maria's hart maar ook dwars door een familie. Broers die het eerst niet wilden of konden geloven en Jezus als een vreemde en buitenstaander behandelden. Dat brengt spanning in een gezin. Later worden zijn broers Jacobus en Judas echter medeschrijvers van het Nieuwe Testament.

Maria die geen enkel bewijs kon overleggen dat ze onschuldig was en door een deel van de gemeenschap van Israël werd veroordeeld en afgewezen, daarnaast haar zoon onmenselijk zag lijden en sterven, blijft toch overeind staan.

Ze behoorde tot de eerste leden van de gemeente uit de joden die in Jezus geloofden. Maria en met haar Jozef droegen een leven lang afwijzing en waren het voorwerp van roddel en schande. Ze hielden als rechtvaardigen vast aan het woord van God en Zijn belofte. Het leven was bepaald niet makkelijk maar armlastig en vol pijn. Ze had met betrekking tot haar leven en toekomst vast een ander plaatje in haar hoofd gehad. Zo heeft Maria onbeschrijfelijk verdriet gekend, maar heeft de taak van moeder van Jezus op zich genomen met vreugde en lofprijzing. We kunnen en

mogen haar niet wegzetten als ‘ze was maar een draagmoeder’, maar ze verdient groot ontzag.

Ze heeft een plek verdiend onder alle sterke vrouwen en mag een voorbeeld zijn voor hen wiens leven anders loopt dan men in eerste instantie in gedachten had. Wiens leven een leven van teleurstellingen, afwijzingen, zich beoordeeld en veroordeeld voelen. Wiens sprookje van het leven niet uitkomt. Vrouwen die dit voelen mogen haar voorbeeld volgen door te vertrouwen op God die het beste met je voorheeft. Als alle schijn tegen je is, als je leven anders loopt dan je gedacht had, mensen je opzijzetten, veroordelen dan mag je weten dat er maar een rechter is, en dat is God. Dat neemt de pijn niet weg, maar biedt wel troost.

(Fragment uit: Dochters van Eva)

STIL VAN VERWONDERING

Mirjam Karssen

Al weken voor Kerst worden we omgeven met licht, kerstversiering en alsmaar herhalende kerstsongs op de radio. Zoveel dat we bijna verblind en doof raken om het wonder van Kerst nog te zien en te verstaan.

Dan is er ook de stress omdat er voor Kerst nog zoveel gedaan moet worden. Alle dingen die afgerond moeten worden op scholen, op het werk, voorbereidingen voor het feestelijk bij elkaar zijn met familie of vrienden. Kerkdiensten die door veel mensenhanden en talenten in elkaar worden gezet om voor zoveel mogelijk mensen een prachtige dienst aan te kunnen bieden.

Alle inkopen worden gedaan in de supermarkt waar het hectisch druk is en je geduld op de proef wordt gesteld bij de kassa. Thuis puilt de koelkast uit, net als de voorraadkast. En de speciale kleding voor Kerst wordt weer uit de kast gehaald of je bestelt online toch nog even snel wat nieuws.

Maar word eens even stil van verwondering.

Stil worden en loskomen van het gewicht van alle kerstballen, de kerstboom, de uitpuilende voorraadkast, de feestelijk gedekte tafel en mooie kleding, wat vaak zo zwaar aan deze Kerstdagen hangt.

Zo zwaar dat er geen ruimte meer is om even een rustmoment te pakken en stil van verwondering te worden om Diegene waar het deze Kerst omdraait: Jezus.

Hij die tijdens Zijn leven op aarde al zo weinig ruimte kreeg, wat al begon vóór Zijn geboorte want er was geen plaats in de herberg.

Jezus' leven staat in het teken van geen plaats, geen ruimte. Niet in de tempel, niet in mensenharten. Ook toen waren de mensen vol van zichzelf. Vol van eigen gedachten en meningen, vol van eigen bezigheden en tijdsinvulling.

En hier zijn wij. Met onze versierde huiskamers, mooie kleding en onze afspraken en plannen.

Word stil van verwondering. Stil worden. Verbaasd zijn.

Alsof je in een donkere kamer staat, ineens het licht aangaat en er een grote verrassing op je staat te wachten. Zo verbaasd zijn dat je je eigen ogen niet kunt geloven.

In de Bijbel lezen we dat God er ineens is die het licht aan doet voor de herders met de boodschap: 'Vreest niet'. Wees niet bang.

Word eens stil en verwonder je. Besef dat je niets hebt te vrezen als je Jezus, dit Godsgeschenk, aanneemt en de ruimte geeft.

Leg al het gewicht wat deze Kerstdagen aan je hangt van kerstballen, kerstbomen, verplichtingen, een goed gedekte tafel, kerststress nu eens even opzij.

Zodat alleen jij met Jezus overblijft. Geef Hem de ruimte die Hem toekomt.

Stil en verwonderd over een Vader die omziet naar jou.

Stil en verwonderd over Jezus die op aarde kwam voor jou.

Stil en verwonderd over de Heilige Geest die jou nu leert tijd en ruimte te nemen om verwonderd te zijn.

Hij is de Immanuel. God met jou.

UITZENDING

Mirjam Kooijman

De achterdeur ging open, mannenstemmen vulden de bijkeuken. Het geluid van schoenen en jassen die uitgetrokken werden.

‘Beetje verwaaid?’ vroeg Lisa met een grijns. De wind joelde om het huis en door de boomgaard. De haren van haar vriendje stonden alle kanten op.

‘Dit is trendy! Een out-of-bed-look, hoe vind je het?’ Nils sloeg zijn arm om Lisa heen en drukte een kus op haar wang.

‘Ik vind het weer de hoogste tijd voor de tondeuse,’ lachte ze en haalde haar hand door zijn blonde haren.

‘O ja?’ Nils legde zijn koude handen in haar nek, waarop ze hem na een luid ‘ah!’ een stomp tegen zijn brede borst gaf.

Terwijl de keuken zich vulde en iedereen een plaatsje innam aan de grote tafel, nam Lisa Nils even apart.

‘Er is vrijdag een praise-avond. Sven en Rebecca spelen, en ik wil er heel graag

heen. Ga je mee?' Eigenlijk was de vraag overbodig, bedacht Lisa, ze waren iedere vrijdagavond bij elkaar. Dus natuurlijk ging Nils mee. Maar in plaats van een 'ja', bleef het even stil en schudde Nils vervolgens langzaam zijn hoofd.

'Ik kan vrijdag niet.'

Lisa fronste verbaasd haar wenkbrauwen. 'Je kunt niet? Wat moet je doen dan?' Hij was nooit weg op vrijdagavond.

'Werken,' was zijn korte antwoord.

Ineens herinnerde ze zich de aarzeling van Nils, toen ze hem mee had gevraagd voor de kerstvakantie in Oostenrijk. Was er soms iets aan de hand? Bracht hij liever niet meer zoveel tijd met haar door? Lisa voelde een knoop in haar maag, een gevoel van onrust kroop in haar naar boven. Maar tijd om erover na te denken kreeg ze niet. Iedereen was inmiddels aangeschoven en mam schonk koffie en thee in.

'Lisa, aan jou de eer om de taart te delen. Jij hebt 'm tenslotte gemaakt. Als hij net zo lekker smaakt, als hij eruit ziet.'

Lisa sneed de taart in gelijke stukken. Terwijl ze iedereen een puntje voorzette, keek ze met een schuin oogje naar Nils. Er was iets mis, ze wist het zeker. Het gebakje dat voor haar stond, zag er ineens een stuk minder aantrekkelijk uit. Alle zin om het op te eten was verdwenen. Ze wilde zo snel mogelijk weg uit de keuken. Ze moest nadenken. Maar aan de andere kant wilde ze ook niets liever dan het gesprek aangaan met Nils, hem confronteren met zijn gedrag, wat de gevolgen ook mochten zijn. Bah, wat had ze een hekel aan deze onzekerheid!

Lisa zat haar tijd uit, at zonder echt te proeven haar gebakje op, en toen pa als eerste opstond van tafel, legde ze haar hand op Nils' arm.

'Ga je mee?'

Zwijgend liepen ze langs de haag die om de boomgaard heen was geplant, steeds

verder het groen in. Lisa trok haar kraag hoog op en rilde. Voor haar gevoel was de temperatuur in een week tijd met wel vijftien graden gekelderd. De wind blies haar losse haren alle kanten op. Aan de donkere lucht te zien, zou er weleens een flinke bui kunnen komen. Even keek ze opzij naar Nils. Ze zag zijn verbeterde blik en wilde ineens geen moment langer meer wachten. De waarheid moest eruit. Ze stond stil en pakte Nils' handen vast.

‘Alsjeblieft Nils, zeg wat er aan de hand is.’

Nils' verbaasde gezicht maakte haar boos.

‘Doe normaal. Je weet best wat ik bedoel!’

Nils liet haar handen los, sloeg een arm om haar heen en wilde verder lopen. Maar Lisa hield hem tegen.

‘Nee, Nils, ik wil het nu weten. Eerst wil je niet mee naar Oostenrijk, dan moet je ineens op vrijdag werken. Natuurlijk hoef je echt niet altijd bij mij te zijn, maar je doet raar en eh... nou ja, het lijkt wel of je helemaal niet meer van me houdt!’

De tranen sprongen in haar ogen, ondanks haar stille voornemens niet te gaan huilen. Ze voelde haar hart kloppen in haar keel en durfde Nils niet in de ogen te kijken. Wat als hij nu zei dat ze gelijk had, dat ze het goed had gezien? Dat hij inderdaad niet meer van haar hield!

Maar het enige wat hij zei was: ‘O, meisje.’

Hij trok haar tegen zich aan. Lisa liet haar tranen de vrije loop. Ze genoot van de omhelzing, maar dat nam het ongeruste gevoel nog niet weg. Toen Nils haar losliet en zijn handen op haar schouders legde, knipperde ze haar tranen weg en met de rug van haar hand veegde ze langs haar wang.

‘Lisa, dat is het niet! Ik hou zoveel van je, het is juist omdat ik zoveel van je hou. Ik wilde je niet teleurstellen.’

Lisa fronste haar wenkbrauwen. ‘Wat bedoel je?’ Waarmee zou hij haar

teleurstellen?

‘Weet je, ik baal er net zo van als jij. Ik vind het net zo erg,’ begon Nils en was toen weer even stil. Lisa moest zich beheersen om niet als een kleuter te gaan stampvoeten.

‘Wát vind je net zo erg? Waar baal je van? Zeg nou gewoon wat je bedoelt!’ Ze wist dat hij zocht naar woorden en daarom even stil was. Hij moest vast iets moeilijks vertellen, en koos daarom zijn woorden zorgvuldig. Ze wist het, maar ze werd er bloednerveus van. Ze kneep haar handen samen.

‘Lisa, ik kom zaterdagochtend pas terug van training. We gaan trainen voor de uitzending die eraan komt.’

‘Uitzending?’ Lisa deed een stap achteruit en keek Nils met grote ogen aan.

‘Wanneer? Hè, een uitzending?’ Oké, militair zijn en uitgezonden worden had ze altijd wel aan elkaar verbonden. Maar Nils en een uitzending?

‘Zestien december vertrekken we, op missie naar Afghanistan...’

‘Naar Afghanistan? Het is daar oorlog! Weet je wel wat je zegt?’ viel ze hem in de rede. Stel je voor... Nils naar Afghanistan!

‘Lieverd, doe nou even rustig. Laat me eerst eens uitpraten.’

‘Rustig? Moet ik rustig doen? Je vertelt dat je uitgezonden wordt naar een land waar al zoveel militairen zijn omgekomen, en dan moet ik rustig doen? En trouwens, zestien december vertrek je? Dan kun je dus helemaal niet mee in de kerstvakantie?’ Lisa voelde zich hoe langer hoe bozer worden. ‘Hoe lang weet je dit eigenlijk al? Dus daarom deed je zo vaag, toen ik vroeg of je mee wilde naar Oostenrijk?’

‘Mag ik het uitleggen?’

Hij sloeg een arm om haar heen. ‘Ik wist inderdaad dat de uitzending eraan zat te komen. Alleen hadden we nog geen idee wanneer we zouden vertrekken en hoe

het allemaal zou lopen. Daarom vertelde ik je nog niks. Achteraf stom, ik had je er vanaf het begin over moeten vertellen. Maar ik dacht dat het misschien nog lang zou duren, en dan zou jij je zorgen maken voor niets. Maar nog geen twee dagen later zat de oproep voor de eerste training bij de post, en de datum van vertrek. Lieverd, ik had er zo verschrikkelijk de balen van. Ik heb er niet zelf voor gekozen om uitgezonden te worden, en al helemaal niet tien dagen voor Kerst.'

Lisa fronste haar wenkbrauwen. 'Je wilt zelf niet uitgezonden worden? Waarom ben je dan militair?'

Nils grijnsde ondeugend en kuste haar op haar neus. 'Jij denkt bij militair zijn alleen maar aan soldaatje spelen. Maar er is veel meer dan dat. Een uitzending hoort er natuurlijk bij, zeker voor mij als Apache-vlieger, maar het is niet zo dat ik daar nu altijd om sta te springen, hoor! En zeker nu niet; ik wil het liefst elke dag bij jou zijn.'

'O,' zei Lisa onnozel. 'Nou goed, vertel verder. Want waarom heb je net gedaan of je wel mee zou gaan met Kerst?'

'Ik wilde jou niet teleurstellen, Lisa.'

Hoofdschuddend keek Lisa hem aan. 'En wat denk je dat je nu hebt gedaan?'

'Eh, jou teleurgesteld?' Hij keek beteuterd. Lisa schoot ondanks zichzelf toch in de lach.

'Je bent ook een echte man ook, hè. Je moet het boekje 'hoe denken vrouwen?' maar eens lezen. Want het is toch helemaal niet logisch wat je hebt gedaan? Je vertelt het me niet, omdat je bang bent dat ik teleurgesteld ben, vervolgens doe je net of je mee gaat op vakantie en praat je enthousiast met me mee. En dan denk je dat ik niet extra teleurgesteld ben als je het later opbiecht.'

Nils greep met zijn handen in zijn veel te lange blonde haar. 'Waar kan ik dat boekje kopen?'

‘Ja, maak er maar een grapje van.’ Lisa zuchtte diep. Haar boosheid had plaatsgemaakt voor bezorgdheid. Een uitzending naar Afghanistan. Waarom, Afghanistan of all places?

‘O, Nils, ik vind het zo erg. Hoe lang moet je eigenlijk weg?’

‘Vier maanden. Twintig april komen we thuis.’

‘Is het gevaarlijk?’

Het was even stil. Ze zag Nils denken. ‘Eerlijk, hè?’

Nils blies langzaam zijn adem uit, sloeg zijn armen om haar heen en trok haar dicht tegen zich aan. ‘Ja, schat, het werk in Uruzgan is gevaarlijk! Maar we krijgen een goede training, en...,’ ze hoorde zijn aarzeling, ‘en God moet me overal bewaren, dat weet je!’

Lisa knikte en beet op haar lip. ‘Daar heb je gelijk in.’ Ze nam zich erg voor om niet te huilen. Ze wilde haar tranen pas laten gaan als ze straks binnen was. Nu moest ze flink zijn. Ze hielp Nils er ook niet mee, als ze hier ging staan huilen. Nils vertelde haar wat zijn training inhield en wat hij in Afghanistan precies zou gaan doen. Met haar hoofd tegen Nils’ borst, telde Lisa de weken die ze nog samen hadden.

‘Nog tien weken, Nils,’ fluisterde ze.

Nils drukte een kus op haar haren. ‘We gaan er iets moois van maken, schat. Ik hou van je.’

Lisa luisterde naar het kloppen van zijn hart en voelde hoe ze langzaam rustig werd vanbinnen. Ze wist het; alles was in Gods hand.

‘Dank U, Heer, dat we ons hele leven aan U mogen toevertrouwen. Help ons met alles, ook als het moeilijk wordt, amen.’

(Fragment uit: Missie)

BRONVERMELDING

Onze auteurs

Cees Smit heeft samen met Binh Tay Nguyen drie jaar gewerkt aan haar opmerkelijke levensverhaal. De voormalige nieuwslezeres, journaliste en tolk brengt haar jonge jaren door in China. Ze neemt in Vietnam deel aan de oorlog tegen de Amerikanen. Omdat ze geen gehoor wil geven aan opdrachten van het regime en in de gevangenis terecht dreigt te komen, verlaat ze noodgedwongen haar vaderland. Berooid komt Binh met haar gezin via Oost-Europa in Nederland terecht en vraagt hier asiel aan. **'Nieuw Leven'** is een ontroerende biografische roman.

Ans Heij post elke dag op haar Facebookpagina **'Woorden van Gods liefde'** een foto met een inspirerende tekst, overdenking of gedicht. Onder dezelfde naam is een selectie van de meest gewaardeerde overdenkingen gebundeld in een full

colour uitgave. Het is een mooi boek om geschenk te doen aan iedereen die wel een steuntje in de rug kan gebruiken.

Kirsten Alting is moeder en zangeres. Haar album 'Praise His Name' is een groot succes. Na een bevalling krijgt ze te kampen met ernstige buikklachten. De ene operatie volgt de andere op. Als ze op het randje van de dood balanceert, praat ze veel met God en krijgt ze een heel directe vraag: 'Kirsten, waar wil je zingen, in de hemel voor Mijn troon, of op aarde voor Mijn troon?' **'God weeft goud door elk verhaal'** is een bewogen verslag van haar leven.

Leo Heuvelman begon tijdens een ingrijpende periode van ziekte met het schrijven van gedichten. **'Dichter bij God'**, christelijke gedichten uit het hart, is zijn eerste dichtbundel. Met zijn poëzie over geloof, hoop en liefde hoopt hij veel lezers te inspireren en tot grote steun te zijn.

Gertruud Bakker is geïnteresseerd in de joodse geschriften, zoals Talmoed en Midrasj. In **'Dochters van Eva'** behandelt ze vanuit de Hebreeuwse grondtekst de belangrijke rol van de vrouw binnen het huwelijk, gezin en de samenleving. Het is een verdieping voor de vrouw, een boek om in te lezen, uit te leren en samen te bespreken.

Mirjam Karssen is de auteur van ‘**Groei**kracht’, een ervaar- en oefenboek om je persoonlijke relatie met Jezus te verdiepen door stil te worden, te ontvangen en op te staan. Dit jaar kwam ‘Sleutel’ uit, een novelle waarin een vrouw in het reine moet zien te komen met haar donkere verleden.

Mirjam Kooijman schreef ‘**Missie**’, een young adult roman. Lisa is smoorverliefd op Nils, een Apache-vlieger. Hun prille romance komt onder druk te staan als Nils voor vier maanden wordt uitgezonden naar Uruzgan. Lisa vindt als aspirant juf steun bij de leerlingen in de klas. Met hun humor en geloof helpen ze haar door lastige momenten heen. Halverwege de missie komt er een schokkend bericht uit Afghanistan.

Al deze boeken zijn online te bestellen op de website

WWW.SCHOLTENUITGEVERIJ.NL

of verkrijgbaar bij de christelijke boekhandels.

*Kind in de kribbe.
Zo klein en zo teer.
Gekomen als mens
is onze Heer.
Kniel in aanbidding
Bij Hem neer.*

Leo Heuvelman

www.scholtenuitgeverij.nl

